

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sàigòn - 1998

--- o0o ---

Tập 7
Quyển Thứ 172
Hội Thứ Nhất
Phẩm Tùy Hỷ Hội Hường
Thứ 31-5

Bấy giờ, cụ thọ Thiện-Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế-Tôn! Như Thế-Tôn nói, các thiện nam tử thiện nữ nhân này tùy hỷ hội hưởng như thế là tối, là thắng, là tôn, là cao, là diệu, là vi diệu, là thượng, là vô thượng, vô đẳng, vô đẳng đẳng. Bạch Thế-Tôn! Nói ngàn nào là tùy hỷ hội hưởng là tối, là thắng, là tôn, là cao, là diệu, là vi diệu, là thượng, là vô thượng, vô đẳng, vô đẳng đẳng?

Phật nói: Thiện-Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân này khắp đời quá khứ vị lai hiện tại mười phương thế giới, tất cả Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát và bao nhiêu tất cả hữu tình các thiện căn thấy, chẳng lấy chẳng bỏ, chẳng khoe chẳng khinh, chẳng phải hữu sở đắc, chẳng phải vô sở đắc. Lại biết các pháp vô sanh vô diệt, vô nhiễm vô tịnh, vô tăng vô giảm, vô khứ vô lai, vô tụ vô tán, vô nhập vô xuất. Tác nghĩa như vậy: Như các pháp quá khứ vị lai hiện tại kia chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới, Ta cũng tùy hỷ hội hưởng như thế. Thiện-Hiện! Ngàn ấy Bồ-tát Ma-ha-tát sở khởi tùy hỷ hội hưởng, Ta nói là tối, là thắng, là tôn, là cao, là diệu, là vi diệu, là thượng, là vô thượng, vô đẳng, vô đẳng đẳng. Thiện-Hiện! Tùy hỷ hội hưởng như thế hơn tùy hỷ hội hưởng khác trăm bội, ngàn bội, trăm ngàn bội, trăm ức bội, trăm trăm ức bội, ngàn trăm ức bội, trăm ngàn trăm ức bội, trăm ngàn trăm ức muôn ức bội, số bội, toán bội, kể bội, dụ bội cho đến cực số bội. Vậy nên Ta nói sở khởi tùy hỷ hội hưởng như thế là tối, là thắng, là tôn, là cao, là diệu, là vi diệu, là thượng, là vô thượng, vô đẳng, vô đẳng đẳng.

Lại nữa, Thiện-Hiện! Trụ Bồ-tát thừa, các thiện nam tử, thiện nữ nhân muốn đời tất cả Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác quá khứ vị lai hiện tại mười phương thế giới, từ sơ phát tâm đến được Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề, quay xe diệu pháp, sau khi vào Vô dư y Bát Niết Bàn cho đến chánh pháp diệt tận. Ở thời gian giữa, có bao tất cả Bồ thí Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa tương ưng thiện căn. Hoặc nhóm giới, nhóm định, nhóm huệ, nhóm giải thoát, nhóm giải thoát tri kiến. Hoặc bao nhiêu vô lượng vô biên Phật pháp. Hoặc các công đức thiện căn của Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát. Hoặc các hữu tình có bao thí tánh, giới tánh, tư tánh ba phước nghiệp sự và các thiện pháp khác, nhóm họp cân lường, hiện tiền phát khởi tâm vô điên đảo tùy hỷ hội hưởng ấy.

Nên tác lên nghĩ này: Như giải thoát, sắc cũng như vậy; như giải thoát, thọ tưởng hành thức cũng như vậy. Như giải thoát, nhãn xứ cũng như vậy; như giải thoát, nhĩ xứ thiệt thân ý xứ cũng như vậy. Như giải thoát, sắc xứ cũng như vậy; như giải thoát, thanh hương vị xúc pháp xứ cũng như vậy. Như giải thoát, nhãn giới cũng như vậy; như giải thoát, sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng như vậy. Như giải thoát, nhĩ giới cũng như vậy; như giải thoát, thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng như vậy. Như giải thoát, tỷ giới cũng như vậy; như giải thoát, hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng như vậy. Như giải thoát, thiệt giới cũng như vậy; như giải thoát vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc, thiệt xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng như vậy. Như giải thoát, thân giới cũng như vậy; như giải thoát, xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng như vậy. Như giải thoát,

ý giới cũng **như** vậy; như giải thoát, pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng như vậy.

Như giải thoát, địa giới cũng như vậy; như giải thoát, thủy hỏa phong không thức giới cũng như vậy. Như giải thoát, vô minh cũng như vậy; như giải thoát, hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não cũng như vậy. Như giải thoát, Bồ thí Ba-la-mật-đa cũng như vậy; như giải thoát, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng như vậy. Như giải thoát, nội không cũng như vậy; như giải thoát, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cảnh không, vô tế không, tán không, vô biên dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không cũng như vậy. Như giải thoát, chơn như cũng như vậy; như giải thoát, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới cũng như vậy. Như giải thoát, khổ thánh đế cũng như vậy; như giải thoát, tập diệt đạo thánh đế cũng như vậy.

Như giải thoát, bốn tĩn lự cũng như vậy; như giải thoát, bốn vô lượng, bốn vô sắc định cũng như vậy. Như giải thoát, tám giải thoát cũng như vậy; như giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biên xứ cũng như vậy. Như giải thoát, bốn niệm trụ cũng như vậy; như giải thoát, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi cũng như vậy. Như giải thoát, không giải thoát môn cũng như vậy; như giải thoát, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn cũng như vậy. Như giải thoát, năm nhãn cũng như vậy; như giải thoát, sáu thần thông cũng như vậy. Như giải thoát, Phật mười lực cũng như vậy; như giải thoát, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng như vậy. Như giải thoát, pháp vô vong thất cũng như vậy; như giải thoát, tánh hằng trụ xả cũng như vậy. Như giải thoát, nhất thiết trí cũng như vậy; như giải thoát, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả đà la ni môn cũng như vậy; như giải thoát, tất cả tam ma địa môn cũng như vậy.

Như giải thoát, nhóm giới cũng như vậy; như giải thoát, nhóm định, nhóm huệ, nhóm giải thoát, nhóm giải thoát tri kiến cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả pháp quá khứ vị lai hiện tại cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác quá khứ vị lai hiện tại mười phương thế giới cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả Phật Bồ-đề Niết Bàn cũng như vậy. Như giải thoát, vô số vô lượng vô biên Phật pháp cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả đệ tử Phật cũng như vậy. Như giải thoát, các căn thành thực của tất cả đệ tử Phật cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả đệ tử Phật vào Niết Bàn cũng như vậy. Như giải thoát, các pháp của tất cả đệ tử Phật cũng như vậy. **Như giải thoát, tất cả Độc giác cũng như vậy.** Như giải thoát, tất cả Độc giác vào Niết Bàn cũng như vậy. Như giải thoát, các căn thành thực của tất cả Độc giác cũng như vậy. Như giải thoát, các pháp tất cả Độc giác cũng như vậy. Như giải thoát, pháp tánh của tất cả Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và Độc giác, đệ tử Phật cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả hữu tình cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả pháp tánh cũng như vậy. Như giải thoát, tất cả tùy hỷ hồi hướng cũng như vậy. **Như** các pháp tánh vô buộc, vô mở, vô nhiễm, vô tịnh, vô khởi vô tận, vô sanh vô diệt, vô thủ vô xả, Ta đối công đức thiện căn như thế, hiện tiền tùy hỷ hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề. Tùy hỷ như thế chẳng phải năng tùy hỷ, vì không có sở tùy hỷ vậy. Hồi hướng như thế chẳng phải năng hồi hướng vì không có sở hồi hướng vậy. Sở khởi tùy hỷ hồi hướng như thế, chẳng phải chuyển, chẳng phải diệt, vì không có sanh diệt vậy.

Thiện-Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này tùy hỷ hồi hướng là tối, là thắng, là tôn, là cao, là diệu, là vi diệu, là thượng, là vô thượng, vô đẳng, vô đẳng đẳng. Thiện-Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên tùy hỷ hồi hướng như thế, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề.

Lại nữa, Thiện-Hiện! Nếu tới Đại-thừa, các thiện nam tử, thiện nữ nhân thấy, giả sử năng đối tất cả Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và chúng đệ tử mười phương thế giới hiện tại đều như hàng hà sa thấy, đem hữu tướng làm phương tiện, hữu sở đắc làm phương tiện, trọn một đời sống cúng dường cung kính, tôn trọng, ngợi khen. Lại đem các thứ áo mặc, **ăn** uống, đồ nằm, thuốc thang và bao nhiêu tư sanh lạc cụ hạng nhất mà phụng thí lên, sau khi các Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và chúng đệ tử kia vào Niết Bàn, lấy ngọc xá lợi đem bảy báu hạng thượng xây đắp các ngôi bảo tháp cao rộng tôn

nghiêm, ngày đêm tinh siêng lễ kính đi quanh hữu. Lại dùng các thứ thượng diệu tràng hoa, hương bột, hương đốt, hương xoa, y phục, anh lạc, bảo tràng, phan lọng, các ngọc diệu trân kỳ quý lạ, kỹ nhạc, đèn sáng, hết các sẵn có cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen. Lại đem hữu tướng làm phương tiện, hữu sở đắc làm phương tiện tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thấy tương ưng thiện căn. Lại đem hữu tướng làm phương tiện, hữu sở đắc làm phương tiện, đối công đức thiện căn của các Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và các đệ tử, phát sanh tùy hỷ hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề.

Lại có các thiện nam tử, thiện nữ nhân phát tâm tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề, đem vô tướng làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, **Tĩnh lự**, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thấy tương ưng thiện căn. Lại đem vô tướng làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện, đối công đức thiện căn của các Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và các đệ tử, phát sanh tùy hỷ hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề. Các thiện nam tử, thiện nữ nhân này do nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa, phương tiện khéo léo tùy hỷ hồi hướng, hơn kẻ sơ khởi tùy hỷ hồi hướng trước trăm bội, ngàn bội, trăm ngàn bội, trăm ức bội, trăm trăm ức bội, ngàn trăm ức bội, trăm ngàn trăm ức bội, **trăm ngàn trăm ức muôn ức bội, số bội, toán bội**, kể bội, dụ bội cho đến cực số bội. Cho nên nói tùy hỷ hồi hướng như thế là tối, là thắng, là tôn, là cao, là diệu, là vi diệu, là thượng, là vô thượng, vô đẳng, vô đẳng đẳng. Vậy nên, Thiện-Hiện! Phát tâm tới Đại-thừa, các Bồ-tát Ma-ha-tát đều nên đem vô tướng làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thấy tương ưng thiện căn và nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa, phương tiện khéo léo, đối công đức thiện căn của các Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và các đệ tử, phát tâm tùy hỷ hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề.

Hội Thứ Nhất
Phẩm Khen Bát-Nhã
Thứ 32-1

Bấy giờ, cụ thọ Xá-Lợi-Tử thưa Phật rằng: Bạch Thế-Tôn! Đã nói như thế, đâu chẳng phải Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Phật nói? Xá-Lợi-Tử! Đã nói như thế tức là Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Khi ấy, Xá-Lợi-Tử lại thưa Phật rằng: Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng làm soi sáng, vì rốt ráo tịnh vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đều nên lễ kính, vì được chúng trời người khâm phục vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế không bị nhiễm đắm, vì các pháp thế gian chẳng thể ô vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế xa lìa tất cả mê mờ ba cõi, vì năng trừ phiền não các tà kiến tối tăm vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế rất là thượng thủ, vì ở trong tất cả pháp chủng giác phần rất tôn thắng vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng làm yên ổn, vì dứt hẳn việc làm kinh sợ bức não tai **hoạnh** vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng cho ánh sáng nhiếp thọ các hữu tình, vì khiến được năm nhãn vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng chỉ dẫn Trung đạo, vì khiến kẻ lầm đường lìa hai bên vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế khéo hay phát sanh Nhất thiết trí trí, vì dứt hẳn tất cả phiền não nối nhau và tập khí nữa vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế là mẹ các Bồ-tát Ma-ha-tát, vì Bồ-tát sở tu tất cả Phật pháp từ đây sanh vậy. **Bạch Thế-Tôn!** Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế chẳng sanh chẳng diệt, vì tự tướng không vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế lìa sanh tử, vì phi thường phi hoại vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng làm nương dựa, vì cho các pháp bảo vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng thành Phật mười lực, vì chẳng khá khuất phục vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng quay xe vô thượng pháp ba phen thành mười hai hành tướng, vì đạt tất cả pháp không thể quay trả được vậy. Bạch Thế-Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng chỉ rõ tánh các pháp không điên đảo, vì hiển rõ vô tánh tự tánh không vậy. Bạch Thế-Tôn! Trụ Bồ-tát thừa, hoặc Độc giác thừa, hoặc Thanh văn thừa, các loại hữu tình đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây nên trụ thế nào?

Phật nói: Xá-Lợi-Tử! Các loại hữu tình này đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa nên như Phật trụ, cúng dường lễ kính, suy nghĩ Bát-nhã Ba-la-mật-đa nên như cúng dường lễ kính, suy nghĩ Phật Thế-Tôn. Sở vì sao? Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng khác Phật Thế-Tôn, Phật Thế-Tôn chẳng khác Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bát-nhã Ba-la-mật-đa tức là Phật Thế-Tôn, Phật Thế-Tôn tức là Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có

sao? Xá-Lợi-Tử! Tất cả Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa được xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát, Độc giác, A la hán, Bất hoàn, Nhất lai, Dự lưu thầy đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa được xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả thế gian mười thiện nghiệp đạo, bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định, năm thần thông đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa được xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cảnh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi giới đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả khổ thánh đế, tập thánh đế, diệt thánh đế, đạo thánh đế đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả không giải thoát môn, vô tướng giải thoát môn, vô nguyện giải thoát môn đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả năm nhãn, sáu thần thông đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy. Xá-Lợi-Tử! Tất cả đà la ni môn, tất cả tam ma địa môn đều **do** Bát-nhã Ba-la-mật-đa **được** xuất hiện vậy.

Khi ấy, Thiên Đế-thích tâm nghĩ này: Nay Xá-Lợi-Tử vì nhân duyên nào mà hỏi việc ấy? Khi ấy, Xá-Lợi-Tử biết tâm kia nghĩ liền bảo **kia** rằng: Kiền-thi-ca! Các Bồ-tát Ma-ha-tát vì được Bát-nhã Ba-la-mật-đa và phương tiện khéo léo nhiếp thọ, nên năng đối tất cả Như-Lai Ứng Chánh Đẳng Giác quá khứ vị lai hiện tại mười phương thế giới, từ sơ phát tâm đến được Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề, quay xe diệu pháp cho đến chánh pháp diệt tận. Ở thời gian giữa có bao tất cả công đức thiện căn, hoặc công đức thiện căn các Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, các loại hữu tình nhóm họp cân lường, hiện tiền tùy hỷ hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề. Do nhân duyên này nên hỏi việc ấy.

Lại nữa, Kiền-thi-ca! Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở học Bát-nhã Ba-la-mật-đa vượt hơn Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Ba-la-mật-đa vô lượng bội số. Thí như bọn người mù từ bụng mẹ, số đông trăm ngàn mà không có một kẻ sáng suốt dắt dẫn đi, cố nhiên chẳng thể gần tới đường chính, huống là năng đi xa thấu đại thành giàu vui. Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Ba-la-mật-đa như thế là bọn người mù, nếu không có Bát-nhã Ba-la-mật-đa là kẻ sáng suốt dẫn đường, hãy chẳng hay đi tới Bồ-tát Chánh đạo, huống là năng vào được đại thành nhất thiết trí.

Lại nữa, Kiền-thi-ca! Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự Ba-la-mật-đa như thế, do Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây nhiếp thọ, **nên tên là "kẻ có mắt"**. **Lại do Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp thọ**, nên Bồ thí thấy tất cả đều được tên là “đến bờ kia”.

Khi ấy, Thiên Đế-thích thưa cù thọ Xá-Lợi-Tử rằng: Như Đại đức nói Bồ thí thấy năm Ba-la-mật-đa, cần do Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên mới được tên là “đến bờ kia” ấy. Đâu chẳng khá nói: Cần do Bồ thí Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia mới được tên “đến bờ kia”; cần do Tịnh giới Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia mới được tên “đến bờ kia”; cần do An nhẫn Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm **pháp** kia mới được tên “đến bờ kia”; cần do Tinh tiến Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia mới được tên “đến bờ kia”; cần do Tịch lự Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia mới được tên “đến bờ kia”. Nếu vậy thì sao đức khen Bát-nhã vượt hơn năm Ba-la-mật-đa kia?

Xá-Lợi-Tử nói: Chẳng phải vậy, chẳng phải vậy. Vì có sao? Kiền-thi-ca! Chẳng phải do Bồ thí Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia được tên “đến bờ kia”; chẳng phải do Tịnh giới Ba-la-mật-đa

niếp thọ, nên năm pháp kia được tên “đến bờ kia”; chẳng phải An nhãn Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia được tên “đến bờ kia”; chẳng phải Tịnh tiến Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia được tên “đến bờ kia”; chẳng phải Tĩnh lự Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia được tên “đến bờ kia”. Chỉ do Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp thọ, nên năm pháp kia được tên “đến bờ kia”. Sở vì sao? Vì các Bồ-tát Ma-ha-tát cần trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mới năng viên mãn được Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tịnh tiến, Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Chẳng phải trụ năm pháp kia thành tựu việc này. Vậy nên Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối năm pháp trước là tối, là thắng, là tôn, là cao, là diệu, là vi diệu, là thượng, là vô thượng, vô đẳng, vô đẳng đẳng.

Bấy giờ, Xá-Lợi-Tử thưa Phật rằng: Bạch Thế-Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Phật nói: Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thọ tướng hành thức nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thọ tướng hành thức nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì sắc vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì thọ tướng hành thức vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thọ tướng hành thức, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhãn xứ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát nhĩ tỷ thiết thân ý xứ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhãn xứ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát nhĩ tỷ thiết thân ý xứ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì nhãn xứ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhãn xứ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì nhĩ tỷ thiết thân ý xứ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhĩ tỷ thiết thân ý xứ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc xứ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thanh hương vị xúc pháp xứ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc xứ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thanh hương vị xúc pháp xứ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì sắc xứ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc xứ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì thanh hương vị xúc pháp xứ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thanh hương vị xúc pháp xứ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhãn giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhãn giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì nhãn giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhãn giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì sắc giới cho đến nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc giới cho đến nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhĩ giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nhĩ giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì nhĩ giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát

chẳng vì dẫn phát nhĩ giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì thanh giới cho đến nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thanh giới cho đến nhĩ **xúc** làm duyên sanh ra các thọ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát tỷ giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát tỷ giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì tỷ giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát tỷ giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì hương giới cho đến tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát hương giới cho đến tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thiết giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát vị giới, thiết thức giới và thiết xúc, thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thiết giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát vị giới, thiết thức giới và thiết xúc, thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì thiết giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thiết giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì vị giới cho đến thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát vị giới cho đến thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thân giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thân giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì thân giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thân giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì xúc giới cho đến thân xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát xúc giới cho đến thân xúc làm duyên sanh ra các thọ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát ý giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát ý giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì ý giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát ý giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì pháp giới cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát pháp giới cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát địa giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thủy hỏa phong không thức giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát địa giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát thủy hỏa phong không thức giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì địa giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát địa giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì thủy

hỏa phong không thức giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát thủy hỏa phong không thức giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát vô minh nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát vô minh nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì vô minh vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát vô minh, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì hành cho đến lão tử sầu than khổ ưu não vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát hành cho đến lão tử sầu than khổ ưu não, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát Bồ thí Ba-la-mật-đa nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát Bồ thí Ba-la-mật-đa nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì Bồ thí Ba-la-mật-đa vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát Bồ thí Ba-la-mật-đa, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì Tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát Tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nội không nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, **thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không**, tất cảnh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nội không nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cảnh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì nội không vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát nội không, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát chơn như nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát chơn như nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi giới nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì chơn như vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát chơn như nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì pháp giới cho đến bất tư nghi giới vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát pháp giới cho đến bất tư nghi giới, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát khổ thánh đế nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát tập diệt đạo thánh đế nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát khổ thánh đế nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát tập diệt đạo thánh đế nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì khổ thánh đế vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát khổ thánh đế nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì tập diệt đạo thánh đế vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát tập diệt đạo thánh đế, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Xá-Lợi-Tử! Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát bốn tĩn lự nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát bốn vô lượng, bốn vô sắc định nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Bạch Thế-Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát bốn tĩn lự nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng vì dẫn phát bốn vô lượng, bốn vô sắc định nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Xá-Lợi-Tử! Vì bốn tĩn lự vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát bốn tĩn lự, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì bốn vô lượng, bốn vô sắc định vô tác vô chỉ, vô sanh vô diệt, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, không có tự tánh vậy; Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát bốn vô lượng, bốn vô sắc định, nên dẫn phát được Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

--- o0o ---